Bijlage 2: overzicht verliezen andere centrale banken

Verenigde Staten
De Amerikaanse centrale bank *(hierna: Fed)* heeft te maken met aanzienlijke verliezen op haar aankoopprogramma. De Fed rapporteert deze verliezen als 'deferred asset' op de activazijde van haar balans. Dit betekent dat de verliezen een claim zijn op de Amerikaanse Staat, maar niet expliciet leidt tot een betaling van de overheid naar de centrale bank. In plaats daarvan gaat de Fed toekomstige winsten inhouden tot de waarde van deze activapost op de balans van de centrale bank nihil is. Dit betekent dat de Staat impliciet de verliezen draagt van de centrale bank, door het niet ontvangen van toekomstige dividenden en dat de Fed de facto enige jaren met een negatief eigen vermogen opereert. De waarde van deze *'deferred asset'* post ligt op om en nabij USD 6,3 mld. In het basisscenario waar de Fed mee rekent, kunnen de verliezen drie tot vier jaar aanhouden. De verliespost zal groter worden naarmate de Fed besluit de rente verder te verhogen.

Verenigd Koninkrijk
De Bank of England (hierna BoE) maakt eveneens forse verliezen op haar aankopen van Britse staatsobligaties. Met de aankopen ter grootte van GBP 895 mld. (EUR 1.021 mld.) werd een equivalent bedrag aan monetaire deposito's gecreëerd die de commerciële banken aanhouden. Net als andere centrale banken heeft de BoE sindsdien de beleidsrentes verhoogd tot momenteel 3%. Hierdoor betaalt de BoE meer rente op de monetaire deposito's dan dat de aankoopprogramma's opleveren aan rente-inkomsten. Bijzonder aan de Engelse situatie is dat de aankopen plaatshebben via een aparte juridische entiteit en dat het Ministerie van Financiën garant staat voor de verliezen op de aankoopprogramma's. Het ministerie heeft voor dit jaar alleen al GBP 11 mld. gereserveerd om deze verliezen te dekken.

België
Na de brief van DNB kondigde de Nationale Bank van België *(hierna: NBB)* op 21 september jl. een forse winstwaarschuwing af voor haar beleggers.[1] In de winstwaarschuwing licht NBB toe te verwachten dit jaar met een verlies af te sluiten en dat de verliezen de komende jaren mogelijk verder zullen oplopen.

Op 6 december jl. publiceerde de NBB een verklaring waarin het schat dat het verwachte verlies in 2022 uitkomt op EUR 600-800 mln[2]. De NBB waarschuwt bovendien dat de verliezen mogelijk oplopen tot EUR 9 mld t/m 2027, meer dan de aanwezige buffers van EUR 7,1mld. Oorzaak van de centrale bank verliezen is het groeiende gat tussen de rente die zij betalen op bankdeposito's en de gemiddelde opbrengsten van activa, vanwege van de snel gestegen rente.

Zweden
De Zweedse centrale bank *(hierna: Riksbank)* bracht naar buiten dat door een rappe stijging van de marktrente, de marktwaarde van de activabezittingen van de Riksbank sterk in waarde is gedaald. Dit leidt dit jaar tot aanzienlijke boekhoudkundige waardeverliezen. De Riksbank rekent in een scenarioanalyse voor dat het in 2022 een verlies van SEK 65 mld. (EUR 6 mld.) gaat rapporteren, waardoor het eigen vermogen van de Riksbank tot een laag niveau daalt. Het eigen vermogen van de Riksbank is momenteel SEK 62,2 mld. (EUR 5,7 mld.). Het is belangrijk om hierbij te vermelden dat er sprake is van een boekhoudkundig verlies, dat pas gerealiseerd wordt als de activaportefeuille wordt afgebouwd.

Australië
De Reserve bank van Australië *(hierna: RBA)* heeft door de verliezen op haar aankoopprogramma momenteel een negatief kapitaal. De RBA benadrukt dat dit voor een normale bank een faillissement betekent, maar niet voor een centrale bank. De overheid staat garant voor de RBA en daarnaast kan de centrale bank altijd haar verplichtingen nakomen door geldschepping.

[1] DNB is in tegenstelling tot NBB niet beursgenoteerd. De Belgische centrale bank is voor slechts 50% in de handen van de Staat.
[2] https://www.nbb.be/doc/ts/enterprise/press/2022/cp221206en.pdf

Zwitserland
De Zwitserse centrale bank *(hierna: SNB)* gebruikt naast de beleidsrente ook een actief wisselkoersbeleid om prijsstabiliteit te bereiken. De SNB-beleidsrente beïnvloedt het niveau van de rentetarieven en bepaalt samen met de wisselkoers de monetaire voorwaarden in de Zwitserse economie. Aangezien de beleidsrente niet onbeperkt kan worden verlaagd, grijpt de SNB ook in op de valutamarkt als dat nodig is om de monetaire omstandigheden te beïnvloeden.

Door dit actief wisselkoersbeleid is de situatie bij SNB wezenlijk anders in vergelijking met de centrale banken van het Eurosysteem. De SNB-balans bestaat voor een groot deel bestaat uit buitenlandse activa die worden gefinancierd met deposito's van binnenlandse banken.

De SNB verloor in de eerste negen maanden van 2022 ruim CHF 142,2 mld. (EUR 144,2 mld.). [3] Dit is het grootste boekhoudkundige verlies in de 115-jarige geschiedenis van de SNB. De verliezen van SNB worden namelijk voornamelijk gedreven door een appreciatie van de Zwitserse frank. Dit leidt tot verliezen in de activaportefeuille van de centrale bank door afwaarderingen in de in vreemde valuta gedenomineerde investeringen.

[3] Zo zijn de drie belangrijkste verliesposten obligaties (CHF 70,9 mld.), aandelen (CHD 54,2 mld.) en wisselkoerseffecten (CHF 24,4 mld). Een relatief klein deel komt door verliezen op de herwaardering van de goudvoorraad (CHF 1,1 mld.).